

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

4. De particularibus amicitiiis à Religione proscribendis. Thema. Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexit vos. Joan. 15.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

EXHORTATIO IV. IN REGULAM XLII.

Agit de particularibus amicitiiis extirpandis.

T H E M A.

*Domine nō me bonum semen semināsti in agro tuo?
unde ergo habet zizania?* Matth. 13. 27.

Vel ex Regula 41.

Rabolam de zizaniis, veluti ore Salvatoris prolatam Cap. XIII. Matthæi, accepimus, sic ab eodem expositā, declaratamque I. c. habemus. *Qui seminat (inquit) bonum semen, est Filius hominis. Ager autem est Mundus. Bonum vero semen, hi sunt filii Regni. Zizania autem sunt filii nequam. Inimicus autem homo, qui seminavit ea, est Diabolus.* S. Augustinus, Gregorius, Chrysostomus zizaniorum nomine, Hæreticos, Fidelium mentes, velut triticum, corrumpentes & suffocantes, intelligunt. Asceta verò bono semine virtutes; zizaniis vitia designari mysticè arbitrantur. Redemptor enim noster in agro Ecclesiæ suæ ab initio, & postmodum in agro Ordinum suorum Fundatores seminârunt semen bonum præstantissimarum virtutum; & præcipuè Caritatis

perfectæ, quâ & primi Christiani & primi Ordinum Fundatores, eorumque Adjutores, tanquam *Cor unum & Anima una*, erant inter se conjunctissimi. At lapsu temporis, cum dormirent homines, cum Ecclesiæ Ordiniisque Prælati non satis advigilarent; *Vēnit inimicus ejus & superseminavit zizania in medio tritici.* Venit quippe Diabolus, atque inter bonum semen virtutum sparsit zizania perniciose vitiorum: inter frumentum electum sinceræ Caritatis Christianæ & religiosæ iniecit lolium falsæ, spariæque dilectionis, ipsūmet triticum supprimens, exlugens & strangulans.

Zizania hæc, quæ varia sunt, varias nobis particulares amicitias adumbrant, quas modò exponemus, ut si quid fortassis in Ordinis nostri agro ab inimico injectum fuerit, ne excrescat, evellamus.

I. Iust

I. Inter quàm plurima herbarum, tritico noxiarum genera, tria potissimum eminent, nempe zizania, lappa & tribuli, quæ Visum obtundunt, vomitum provocant, sensumque perturbant. Ac simplicis amicitie particularis admodum perniciosa, & religiosæ Caritati inimicæ symbolum exhibent: quæ pariter effectus pravo in Anima, quos zizania in corpore, producit. Dum Visum interiore erroribus & ignorantis obnubilat; DEUM provocat, ut eâ infectos exore suo evomat; ac denique in odia, dissensiones, scandala, aliósque defectus non leves præcipitat.

Primum genus est zizanium sive lolium, quod propter vapores acres, quos in cerebrum attollit, oculis nocet: unde Poëtarum lumen Ovidius Lib. 1. Fast. illud ab agris procul proscriptum optabat, dum caneat:

Est carani laltis, oculos vitiamibus, agri.
Quid magis oculos Religiosorum vitiat & obscurat, quàm amicitia nimia cum Secularibus, sive viris, sive feminis contracta? Nititur illa ut plurimum amore proprio, propriisque Commodis; quod vel à Secularibus munuscula referant, vel cibo, potu, epulis & conviviis lautius habeantur, vel temporis fallendi gratiâ, colloquiis, rerum curiosarum relationibus, novisque rumoribus pascantur, aliisve sensuum oblectamentis recreentur. Quanto pere verò huiusmodi familiaritas animæ oculos obtundat, & obscurat, ipsimet vix animadvertunt. Neque enim 1. Intentionis suæ pravitatem notant, dum seipsos quærunt; cum non nisi unius Dei gloriam & animatum luera oporteret intendere.

2. Non cernunt suam erga DEUM caritatem minui, dum affectum ad Creaturas effundunt, in varia eundem dispergunt, & raro colligunt. 3. Non observant, Caritatem fraternam lædi & arteri; dum sensum sine sensu Secularium mores imbibunt, à simplicitate religiosâ defleunt, Fratrumque animos à se avertunt. 4. Non perspicunt, devotionem ac pietatem minui, dum cor rerum & sermonum mundanorum nugis opplent, mentem terrenis affectibus inficiunt, ac proinde ad Religionis pietatisque opera flaccescunt, seseque enerves experiuntur. 5. Denique non perpendunt pericula varia peccatorum, quæ huiusmodi amicitias incurunt, nimirum verborum otiosorum, susurrationum, detractionum, ut alia taceamus. Ut de se in vita testatur Sancta THERESIA, quæ Deo revelante locum in Inferno sibi præparatum conspexit, si ejusmodi familiaritatibus filium non præcidisset.

Quis igitur non perspicit, hoc zizaniarum genus oculos obtundere, Deum ad vomitum & ejectionem ejusmodi hominum provocare, aliisque mala non levia causare? Et quis ejusmodi familiaritates cum viris, & vel maxime cum feminis, decuplo periculosiores, non cane & angue pejus fugiat?

II. Secundum herbarum frumento noxiarum genus est lapparum, quæ capitula habent leviter hamata; ideoque vestibus adhærent, & mutuo nonnunquam nexu tam arctè sibi copulantur, ut vix absque læsione solvantur: obsunt quodque frugibus, teste Poëtarum Principe Marone 1. Georg. *Intereunt segetes, subit aspera silva, lappaque tribulique.*
Dddd Quid

II.
Amicitia
particularis
cum
similibus.

Quid verò lappæ hæc denotant, nisi amicitiam particularem Religiosorum imperfectionibus laborantium, vel in similitudine morum, & humorum, vel in vita laxiore, tepidâque conversatione fundatam: hæc autem procul abfit à religiosis cordibus, perfectioni assequendæ deditis; quos communi Caritatis in virtute & in Christo radicatæ vinculo constringi necesse est.

Quantâ olim animorum unione, quàm indissolubili Caritatis nexu colligabantur David & Jonathas? de quibus Liber 1. Regum c. 18. 1. commemorat: *Anima Jonathæ conglutinata est Anima David: & dilexit eum Jonathas, quasi animam suam.* Ne verò hæc dilectio in affectibus & verbis solis sisteret: *Exspoliavit se Jonathas tunicâ, quâ erat indutus, & dedit eam David, & reliqua vestimenta sua, usque ad gladium suum & arcum suum, & usque ad balneum.* Amicorum enim omnia sunt communia; Quòdnam verò amicitia hujus fundamentum extitisse arbitramur? An vinculum Sanguinis? an similis complexio & humorum temperies? An par Generis Nobilitas? Minimè gentium: nulla sanè res terrena, aut naturalis amicitia huic ansam præbuit, cum ingens inter utrumque foret distantia: Jonathas enim Regis erat Filius, & David opilio: sed sola virtus solidam sinceræ charitatis & unionis basin locavit: nam Utèrque eximiâ probitate excelebat: Utèrque insigni animi fortitudine & strenuitate eminebat: utèrque singulari mentis candore & sinceritate præstabat: uterque egregio pro Religione patriâ, zelo æstuabat. Pari omnino ratione,

in Ordine Religioso, ac Societate nostrâ, Caritas & amicitia, non in carne & sanguine, non in Patriâ & natione, non in Scientia & eruditione; non in simili, dissimilive indole ac complexione, ullâve aliâ re naturali; sed in vera probitate, in solida virtute, in insigni perfectione, & gloriâ divinæ propagandæ zelo atque fervore, aliis rebus supernaturalibus fundandâ ac stabiliendâ est.

Nec hanc animorum harmoniam ullâ morum, humorum, ingeniorum, statuum, conditionum aut graduum diversitate turbari fas est: unum enim Corpus sumus, licet membra multa eaque diversa. Aspicite (obsecro) corporis humani fabricam & compagem, & ab ea mutuam charitatem, communitatemque amicitiam discite. Quis vestitus, si perpendat attentius, tantam membrorum dissimilitudinem & tantam nihilominus unionem & stabilitatem non merito admiretur? Quanta enim inter oculum & manum; inter aurem & linguam; inter buccam & pedem; inter cor & hepar; inter venas & ossa dissimilitudo intercedit? Unde verò oritur, ut tanta inter hæc membra sit diversitas & tanta tamen conformitas? tanta dissimilitudo & Unio tanta? Tanta inæqualitas, & tanta connexionis stabilitas, ad quinquagesimum, sexagesimum, septuagesimum annum, & usque ad vitæ humanæ metam? Sanè non aliunde, nisi ex communi membrorum inter se Caritatis lege ab Authore Naturæ insculptâ, & amicitia fœdere inviolabili, quo se mutuo fovent, juvant, protegunt atque defendunt. Spina fortè pedi insigitur; mox

communi,

communis omnium membrorum dolor, compassio & auxilium sentitur. Lingua de dolore queritur, oculus spinam investigat, corpus se inclinat, manus extrahit; verbo omnia membra communi charitate murò sibi opitulantur. Tolle communem hanc charitatem, & ejus loco particularem inter manus, vel pedes, vel oculos amicitiam statue, an non de membrorum omnium salute, unione, conservatione stabili actum, conciliatúrque fore videbis?

Talis igitur communis Caritas & Amicitia in quolibet Ordine Religioso, ac precipuè in Societate nostrá sit necesse est, in quâ Membra adeò diversa numerantur, Professi, Coadjutores, Scholastici, Novitii, & quidem è tot diversis nationibus: quæ amicitia & Caritate universali tanquam unum corpus compaginatur, & in incolumitate suâ conservantur. Quid si autem in hujus locum spuria charitas & amicitia particularis inter certos irrepserit, credite mihi hæc omnia destruet, & dissolvat Membra; efficietque, ut Religiosa Familia non instar Corporis rectè compaginati; sed instar statuae Nabuchodonosoris multa habeat membra, quæ tamen sibi invicem membra non sint, sed quasi seorsim singula singularia, aurum, argentum, æs, ferrum, testa, malè sibi coherentia: idèoque tota moles levi calculi allapso aut contactu subito prosterneretur, comminuetur, ac dissipabitur.

Quis verò hujus particularis familiaritatis detrimenta alia eaque permulta ad calculum revocet? Lædit enim communem Caritatem, cui subtrahit, quod particulari impendit. Aliis Fratribus

scandalum parit, eosque non parùm offendit, dum illos quodammodo vilipendit, eorum consortium fugit, certisque aliis identidem sese conjungit non absque peccatorum navis atque defectibus. Quemadmodum vitis aut rosei foliis, pluviam, aut humore viscoso conglutinatis, vermiculus semper innascitur; ita in hisce amicitiiis, conglutinatisque affectibus variorum peccatorum & defectuum vermiculi nunquam desiderantur. Hujusmodi vermes, defectus, ac peccata præclare recenset Sanctus Laurentius Justinianus in Libro de disciplina & perfectione c. 22. ubi his particularibus amicitiiis irretitos, eorumque mores graphicè depingit.

1. *Semper (inquit) hujusmodi discurrunt, semper similia sibi consortia querunt, in angulis, in latibulis, silentii tempore ut plurimum confabulari appetunt, & absentem vitam lacerare non desunt.*

2. *Solent in illorum conversationibus familiaribus, nimidumque assiduis intermisceri vaniloquia, scurrilitates, detractiones, & effrenati risus; per quæ Mens distrahitur; compunctio dissolvitur; gratia suberabitur; Proximus malè edificatur; Oratio confunditur; Confidentia amittitur; Conscientia obtenebratur, atque pretiosissimum tempus inutiliter consumitur. Vis plura damna, eaque non levia?*

3. *Tales frigesunt in amore Christi, & omne opus bonum tepidi derident. Derisor autem (sicut Scriptura dicit) deridebitur. Tales ignorant quæ Dei sunt; carnem spiritui subigere non curant: propterea quoniam interiora solatia & spiritualia non habent, carere exterioribus non patiuntur. Ideo amant sibi similibus contubernia,*

Ddddz jociis

jocis delectantur, spatiari desiderant, nova semper videre & audire appetunt, & aliorum negotia percunctari sedulâ curiositate non cessant: Nec advertunt hujusmodi, quâ tantò vehementiùs interius infrmentur. Hæc omnia verissimè S. Laur. Justin. O quàm magna sunt hæc spiritûs detrimenta! ô quàm varia & non levia delicta! O si oculos aperirent, ac viderent ejusmodi Socii, quanta sibi in vitâ religiosâ disciplina & perfectione mutuò damna asserant; dum, ut loquitur antè laudatus Venetorum Patriarcha l. c. *Patrum observationes frangunt, Monasterii constitutiones convellunt, silentium parvipendunt, orationem postponunt, & cellula secretam quietem negligunt!* Omnem sanè familiaritatem prædictam omni studio ac conatu devitarent, si damna hæc grandia seriò trutinarent.

Verùm enim verò, quo medio hoc amicitia malè fundatâ & inordinatâ vinculum rumpemus? aut ne nos innoctet ac devinciât, antevertemus? Nihil occurrit efficacius, quàm ut à vitâ religiosâ primordiis, charitati communi studeamus, ac dilectionis universalis erga omnes spiritum imbibere, cordisque nostri penetrabilibus intimis insculpere fatagamus. Sint Fratres nostri temperamento phlegmatico an cholericò; sint nobis genio, indole, moribus consentanei aut dissentanei, perinde id nobis sit; unus idemque charitatis communis spiritus, nos regat, impellâtque & cœptum perfectionis iter, lucrandarumque animarum studium, conatu parili prosequemur. Quo id aptiore ob oculos ponemus emblemate, quàm mystico illo Ezechielis currus, haud procul flumi-

ne Chobar ipsi repræsentato. Profectò fuit illi prorsus alia, quàm sacculi hujus Principum curribus, junctâ quadriga; illi enim caballos jungunt, magnitudines, figurâ, colore ita similes ac si uno portu effusi forent. Aliud Deo in hoc curru prophético placuit; quaterna enim illi adtrinxit animalia, tam sibi dissimilia singula, ut non solum magnitudine, formâ, colore; sed toto inter se genere differrent: hominem, inquam, leonem, aquilam & bovem; ut indicaret ex omni planè natione, ex omni hominum genere, nullo discrimine, vocandos esse ad Ecclesiam, Ordinemque religiosum, viros insignes, qui fidem, religionem, pietatem, & Jesu ter sanctum nomen ad ultimos usque Garamantas & Indes deportent.

Verùm, qui tandem, per Deum, facti, ut rectè ad suum terminum deferatur currus, ubi tam diversa est trahentium indoles, ut non extra semitam sepiùs rapiatur? Homo cum urbem viderit amplissimam, eò curiositate trahetur, secumque pertrahere leonem conabitur. Leo cum silvam viderit, feris pabulo suo aptis, refertam, eò secum hominem festinus rapiet. Aquila nihil non ager, ut sursum per aëra, quàm procul ab oculis potest feratur. At bos ad pasca, pratâque viridantia viribus totis contendet. Interim currus abibit in fraxine; aut si eâ sit firmitate, ut nos discurrant tandem tamen è montium rupiumque præcipitiis in ima devolvetur. Ita omnino futurum fuisset, nisi Deus, dum animalia hæc curru suo junxit, iidem etiâ naturâ & indole disparibus, unum eundemque spiritum, quo agerentur, indi-

differt, nisi inquam communicasset spiritum gratia, spiritum vocationis, spiritum dilectionis de natura triumphantis. Dicit idcirco, quod *Ubi erat impetus spiritus, illic gradiebantur*: non ubi impetus naturae, impetus particularis amicitiae, & affectionis inordinatae, sed ubi impetus spiritus; qui in singulis idem erat, sed spiritus tam fortis, tam potens, ut naturam resistantem ad nutum obedire cogent.

Pari modo nos, quotquot in Societate, ad curam divinae gloriae seu Evangelii trahendum per orbem, vocati à Deo sumus, licet ingenio, temperamento, stemmate, statu, moribus, scientiis, dissimiles existamus ac discrepemus, naturam exuamus, uno spiritu gubernemur, in id unum conspirantes, ut curam divinae gloriae per mundum trahamus, Deum laudemus, animas lucrificemus, & in caelestem patriam deportemus. *Ubi erat impetus spiritus, illic gradiebantur*; non quò impetus amoris proprii aut sensualitatis rapiebat.

Quapropter, Dilectissimi, praedictum duplex zizaniorum (nam de tertio, exhortatione proximè insequente agemus) noxium genus, in agro cordis nostri radices agere minimè sinamus. Et quidem 1. Lolium mundanae conversa-

tionis, quod intentionem sinceram vitiat, charitatem erga Deum minuit, dilectionem proximi extinguit, devotionem spiritus enervat, dum vel minimas in cordibus nostris fibras jacere nititur, mox conculemus ac dissipemus. Alias in nos cadet illud Maronis 1. Georg. In agro cordis nostri: *Infelix lolium & steriles dominantur avena*. 2. Lappas sibi hamatis aculeis firmiter cohaerentes, id est amicitias particulares in morum, humorum, aut vitiorum similitudine radicatae, haudquaquam in cordis nostri campo succrescere patiamur, & si vel minimum propullulasse notemus, illico evellamus; alias non instar corporis bene compacti, sed instar statuae Nabuchodonosoris malè cohaerentis, quovis impetu, corruemus; innumeris peccatorum ac defectuum navis, à S. Laurentio Justiniano recensitis, inficiemur. Quin potius cum quatuor animalibus, curram Ezechielis trahentibus, licet dissimillimis, uno tamen eodemque spiritu agitatis curram divinae gloriae & sancti JESU Christi Evangelii, per orbem trahamus, ac spiritu charitatis, zellige conjunctissimi, quam plurimas in caelum animas devellamus.

Dddd 3

EXHOR-